

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Helenou Nebesařovou jako samosoudkyní v právní věci

žalobkyně: **Eva P.**, xxx, bytem a sídlem xxx, xxx

zast. Mgr. Jaroslavem Pomališem , advokátem, Měsíčná 256/2, 460 07 Liberec

proti

žalovanému: **NN Životní pojišťovna N.V.**, , se sídlem Rotterdam, Weena 505, Nizozemské Království, podnikající v České republice prostřednictvím **odštěpného závodu**

NN Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku, IČO: 40763587, se sídlem Nádražní 344/25, Smíchov, Praha 5

zast. Mgr. Evou Novákovou, advokátkou, Ovocný trh 573/12, Praha 1

o zaplacení částky 82 251,80 Kč s přísl.

takto:

- I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni částku 82 251,80 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9 % z této částky p.a. od 1.2.2006 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení v částce 99 173 Kč k rukám právního zástupce Mgr. Jaroslava Pomališe do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně se podanou žalobou dne 18.10.2006 domáhala po žalovaném zaplacení částky 155 092 Kč jako práva na odškodnění. V žalobě uvedla, že pracovala pro žalovaného jako obchodní zástupce od 1.5.2001 na základě smlouvy o zprostředkování, která byla s účinností od 1.11.2001 nahrazena smlouvou o obchodním zastoupení. Na základě dohody účastníků došlo ke dni 31.1.2005 k ukončení smluvního vztahu, neboť žalobkyně odmítla uzavřít novou smlouvu, která oproti původní smlouvě znamenala zhoršení podmínek pro obchodní zástupce. Dne 24.1.2006 požádala žalobkyně žalovaného podle ust. § 669 obch.zák. o vyplacení odškodnění, a to ve výši 221 560 Kč. Výpočet byl opřen o ušlou tzv. následnou provizi. V této souvislosti zdůraznila, že žalovaná pojišťovna se specializuje na životní pojištění, jedná se tudíž v drtivé většině o mnohaleté smlouvy sjednávané na období 10 – 30 let. Dále zdůraznila, že v době ukončení smluvního vztahu byla v dané oblasti erudovanou podnikatelkou ve věku 48 let a pokud by žalovaný nepodmínil další trvání smluvního vztahu změnou sjednaných podmínek, mohl smluvní vztah trvat nejméně dalších 10let. Žalovaný byl ochoten zaplatit žalobkyni pouze částku 22 227 Kč, s čímž žalobkyně nesouhlasí. Na základě příslušné judikatury pak žalobkyně s ohledem na neexistenci konkurenční doložky krátila požadovaný nárok o 30% (na žalovanou částku), což považuje za přiměřené, když její smluvní vztah trval téměř 5 let.

Žalovaný namítl, že žalobkyně při výpočtu následné provize nepostupovala podle § 669 obch.zák. Žalovaný byl ochoten zaplatit žalobkyni po započtení vzájemných pohledávek částku 6 420,20 Kč, do zbytku navrhl zamítnutí žaloby, což podrobně rozvedl.

Rozsudkem č.j. 16 Cm 338/2006-183 ze dne 16.1.2008 soud vyhověl žalobě do částky 123 038,80 Kč (výrok I.) a do částky 32 053,20 Kč žalobu zamítnul (výrok II.). Soud dospěl k závěru, že vyplacení odškodnění v přiznané výši je spravedlivé, když obchod žalovaného byl významně rozvinut i v důsledku činnosti žalobkyně. Pokud jde o výši a výpočet odškodnění, vycházel vedle zákonné úpravy též z rozhodnutí NS ČR sp.zn. 32 Odo 654/2006 s tím, že je třeba počítat se všemi získanými odměnami (veškeré vyplacené provize) a celým smluvním obdobím 45 měsíců. Dle závěru soudu průměrná měsíční provize žalobkyně činila za 12 měsíců částku 253 411 Kč. S ohledem na absenci konkurenční doložky považoval soud odpovídající krácení ve výši 50 %, tj. na částku 126 705,60 Kč. Po započtení vzájemných pohledávek – žalovaného ve výši 9 057,80 a žalobce ve výši 5 391 Kč soud přiznal na odškodnění částku 123 068,80 Kč.

Proti rozsudku podal odvolání žalovaný, a to do výroku I. pouze do částky 111 887,80 Kč s tím, že soud nesprávně zahrnul do výpočtu odškodnění vedle následné provize i tzv. ziskatelskou provizi. Rozsudkem č.j. 3 Cmo 25/2009-206 ze dne 19.5.2009 Vrchní soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně v napadeném rozsahu ohledně částky 111 887,80 Kč potvrdil.

K dovolání žalovaného Nejvyšší soud České republiky rozsudkem č.j. 32 Cdo 3359/2011-246 ze dne 26.10.2011 zrušil výše uvedené rozsudky soudu prvního stupně i soudu odvolacího v části,

jíž byla přisouzena částka 111 887,80 Kč s přísl. a ve výroku o nákladech řízení a v tomto rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Dovolací soud v rámci výkladu ust. § 669 obch. zák. v úvodu připomněl, že vznik práva na odškodnění je podmíněn současným splněním dvou předpokladů, uvedených v odst.1 písm. a) a b) cit ustanovení. Zdůraznil, že první z předpokladů není splněn již tím, že byl rozvinut významně obchod žalovaného v důsledku činnosti žalobkyně (jenž ostatně soudy nižších stupňů dovodily pouze ze zjištěné výše vyplacené provize); k jeho naplnění je též třeba, aby žalovaný měl i po ukončení vztahu obchodního zastoupení výhody vyplývající z obchodů se zákazníky, jež žalobkyně získala nebo s nimiž významně rozvinula obchod. Posouzením této otázky se soudy nižšího stupně nezabývaly. Druhým předpokladem je, že placení odškodnění je vzhledem ke zvláštním okolnostem konkrétního případu spravedlivé. Jako zvláště významné hledisko pro uplatnění korektivu ekvity zákon zdůrazňuje provizi, kterou obchodní zástupce ztrácí a která vyplývá z obchodů uskutečněných se zákazníky, které získal nebo s nimiž významně rozvinul obchod. Tato provize nemusí být nutně identická s provizí, která byla obchodnímu zástupci vyplacena. Dovolací soud dále uvedl, že v souzené věci bylo třeba se vypořádat s námitkami žalovaného, zejména zjistit a vyhodnotit podstatu tzv. ziskatelské provize, popřípadě jiných druhů vyplacených provizí a posoudit, zda skutečně všechny tyto provize vyplývající z obchodů uskutečněných s těmi zákazníky, které žalobkyně získala nebo s nimiž významně rozvinula obchod, a zda je žalobkyně ukončením vztahu obchodního zastoupení ztratila (což předpokládá, že by je jinak z již uskutečněných obchodů dostávala). Ani to odvolací soud nečinil. Nejvyšší soud ČR uzavřel, že úvahu o důvodech k použití korektivu ekvity nelze redukovat toliko na vyhodnocení výše provize a skutečnosti, zda byla sjednána konkurenční doložka; zákon již pro účely posouzení vzniku nároku na odškodnění ukládá hodnotit všechny okolnosti případu, které mají vzhledem ke své povaze význam při posouzení, zda je placení odškodnění spravedlivé.

Rozsudkem č.j. 16 Cm 338/2006-309 ze dne 10.12.2012 soud ve výroku I. vyhověl žalobě do částky 29 636 Kč a ve výroku II. žalobu do částky 82 251,80 Kč zamítnul. Proti rozsudku se odvolala pouze žalobkyně, a to do zamítavého výroku. Vrchní soud v Praze usnesením č.j. 3 Cmo 149/2013-355 ze dne 11.3.2013 rozsudek soudu prvního v napadeném zamítavém výroku II. a výroku o nákladech řízení zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud se neztotožnil s postupem soudu prvního stupně při výpočtu výše odškodnění a uváděnou výši maximálního limitu (ust. § 669/2 obch.zák.) považoval za nepřezkoumatelnou.

Rozsudkem č.j. 16 Cm 338/2006-419 ze dne 29.4.2015 soud žalobu do zbytku v částce 82 251,80 Kč zamítnul. V odůvodnění uvedl, že má za prokázané, že žalobkyni byly za dobu 45 měsíců trvání smluvního vztahu vyplaceny následné provize v celkové částce 111 136 Kč. Tyto provize jako jediné ztrácí, neboť ziskatelské provize jí byly propláceny průběžně. Žalovaný při výpočtu odškodnění zohlednil fakt, že dochází k migraci/mortalitě pojistného kmene, základ pro výpočet odškodnění snížil o 20% a takto získanou částku 83 308 Kč a dále s ohledem na absenci konkurenční doložky zkrátil o polovinu na 41 654 Kč a tuto částku ještě zredukoval s ohledem na maximální limit stanovený v ust. § 669/2 obch.zák. na 29 636 Kč. Soud dále uvedl , že prokazováním výše mortality pojistného kmene spravovaného žalobkyní se nezabýval, i kdyby byla tato mortalita nulová, nemohla by žalobkyně dosáhnout vyššího odškodnění, neboť by to bylo limitováno zákonnou úpravou, na jehož základě soud prvního stupně určil výši maximálního limitu částkou 29 636 Kč. Při propočtu a za použití limitů stanovených zákonem, vycházel soud z neredukované částky následných provizí vyplacených žalobkyni v částce

111 136 Kč. Tuto částku dělil počtem měsíců, po které vztah účastníků trval (45) a výsledek násobil 12ti měsíci. Tak získal průměrnou roční následnou provizi žalobkyně, která činí 29 636 Kč. Soud dále zdůraznil, že ve sporu již byly žalobkyni pravomocně přiznány dílčí nároky na odškodnění, a to v celkové výši přesahující stanovený limit. Jedná se celkem o částku 40 787 Kč (11 151 Kč + 29 636 Kč). Žaloba byla proto do zbytku zamítnuta.

K odvolání žalobkyně Vrchní soud v Praze rozsudkem čj. 3 Cmo 234/2015-478 ze dne 27.7.2016 rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 82 251,80 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9 % z této částky p.a. od 1.2.2006 do zaplacení. Současně rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. V odůvodnění odvolací soud vytknul soudu prvního stupně, že bez výhrad akceptoval tvrzení žalovaného, zatímco tvrzením žalobkyně se věnoval jen minimální pozornost. Neztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně ohledně výpočtu maximálního limitu dle ust. § 669/2 obch.zák. . Odvolací soud má za to, že základem pro výpočet je průměr ze souhrnu odměn vyplacených zástupci, aniž je v tomto či jiném ustanovení obch. zák. rozlišen typ odměn. Nemusí se tedy jednat jen o provize následné a event. tzv. superprovize (provize za řízení), ale je třeba přiřadit i provize ziskatelské. V daném případě dle tvrzení žalobkyně (žalovaným nezpochybněné) tvořily následné provize za celou dobu trvání smluvního vztahu 13,2 % z celkových vyplacených provizí; ve zbývající části se tak jednalo o provize ziskatelské.

K dovolání žalovaného Nejvyšší soud České republiky rozsudkem č.j. 32 Cdo 6020/2016-513 ze dne 28.11.2018 rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27.7.2016 a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29.4.2015 zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Dovolací soud předně odkázal na předchozí výše citované kasační rozhodnutí sp.zn. 32 Cdo 3359/2011 s tím, že odvolací soud se při aplikaci ust. § 669/1 obch. zák. při určení výše odškodnění od závěrů zde obsažených odchýlil. Co se týká otázky, zda se maximální limit odškodnění upravený v § 669/2 obch. zák. zjišťuje z veškeré provize vyplacené obchodnímu zástupci v rozhodném období, anebo je relevantní pouze ta provize, která odpovídá kritériím stanoveným v § 669/1 obch.zák., nebylo dosud Nejvyšším soudem řešeno. V této souvislosti dovolací soud v rámci výkladu § 669/2 obch.zák. odkázal na čl. 17 směrnice Rady č. 86/653/EHS o koordinaci členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců a relevantní rozhodnutí Soudního dvora s tím, že z výkladu vyplývá závěr, že do výpočtu maximálního limitu odškodnění je třeba zahrnout veškeré provize získané obchodním zástupcem v rozhodném období. Odvolací soud v napadeném rozhodnutí tedy tuto otázku posoudil správně. To však pro posouzení rozhodnutí odvolacího soudu jako správného nepostačí. Výsledné odškodnění je dáno tímto limitem jen v případě, že výše základního odškodnění podle § 669/1 obch. zák. tento limit přesahuje. Z napadeného rozhodnutí však není jasně seznatelné, z jakých konkrétních zjištěných hodnot odvolací soud vycházel a jak k nim dospěl, nýbrž zejména ani zda je přisouzená částka dána výši maximálního limitu anebo zda má jít o odškodnění určené podle prvního odstavce, jež limit nepřesahuje. Nesprávnost postupu odvolacího soudu spočívá předně v tom, že (podle všeho) vzal při určení výše základního odškodnění v úvahu veličiny, u kterých nebyla najisto postavena souvislost s přetrvávajícími výhodami na straně žalované ve vztahu k zákazníkům, které žalobkyně za trvání obchodního zastoupení získala nebo s nimiž významně rozvinula obchod.

Nejvyšší soud ČR s odkazem na zprávu Evropské komise pak opakovaně judikoval závěr, že „je nutné identifikovat nové obchody (obchodní vztahy s nově získanými zákazníky a

relevantní nově rozvinuté obchody se zákazníky dosavadními) a ve vztahu k nim pro futuro (prognózou) identifikovat a kvantifikovat výhody, které z nich zastoupený bude moci čerpat i po skončení smluvního vztahu, aniž za to musí obchodnímu zástupci zaplatit. Až teprve v navazujícím kroku se – v rámci uplatnění korektivu spravedlnosti výše odškodnění – zohledňují provize, o které obchodní zástupce ve vztahu k novým obchodům přichází, resp. které ukončením vztahu ztrácí, což předpokládá, že by je jinak z již uskutečněných obchodů dostával.“

Dovolací soud tedy uzavřel, že právní posouzení, na němž spočívá rozsudek odvolacího soudu v napadeném výroku o věci samé, je neúplné a tudíž nesprávné (není rovněž zcela jasné ani to, zda a jak byla zohledněna absence konkurenční doložky). Důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí zčásti i pro rozsudek soudu prvního stupně, byl proto zrušen i tento rozsudek.

Žalobkyně v dalším řízení s ohledem na závazné právní závěry dovolacího soudu shrnula, že průměrná roční vyplacená provize za dobu trvání smluvního vztahu činila částku 221 560 Kč, což je limit výše odškodnění podle § 669/2 obč.zák. Žalobkyně uzavřela pro žalovaného min. 155 pojistných smluv, které trvaly ke dni skončení smluvního vztahu. Z parametrů těchto smluv vypočetla, že v nich sjednané pojistné dosahuje částky 25.5 mil. Kč. Žalobkyně si je vědoma nutné mortality tohoto kmene, které přisuzuje úroveň 30 %. V takovém případě by přijaté pojistné dosáhlo cca 18 mil. Kč. V případě pokračování smluvního vztahu by žalobkyni v intencích názoru dovolacího soudu byly vypláceny následné provize ze smluv, které uzavřela, ve výši 3,5 % z přijatého pojistného (nadto žalovaný platí zástupci, který převzal kmen, následnou provizi již jen ve výši 1,5 %). Vezme-li se v úvahu již předchozí redukováná výše pojistného, činí tato ucházející provize částku cca 630 000 Kč. Žalobkyně by tedy měla nárok na odškodnění ve výši ucházející provize, kdyby tuto neomezoval limit ve shora uvedené výši. Žalobkyně sama v žalobě již omezila takto limitovaný nárok v důsledku neexistující konkurenční doložky o 30 %, soud v prvním rozsudku o dalších 20%. Žalobkyně má za to, že takto redukováné odškodnění, byť se ve světle současných poznatků jeví jako přehnané, lze s velkou rezervou považovat za spravedlivé. Navrhla tedy, aby soud žalobě do zbývající částky 82 251,80 Kč vyhověl.

Žalovaný navrhl žalobu do zbytku v částce 82 251,80 Kč zamítnout. Konstatoval, že ke dni ukončení smluvního vztahu bylo aktivních 147 pojistných smluv, které pro žalovaného zprostředkovala žalobkyně. Přehled těchto smluv (předložený žalovaným v dalším řízení) je mezi účastníky nesporným. Dosud bylo žalobci pravomocně přisouzeno celkem 40 787 Kč, do částky 32 053,20 Kč byla žaloba pravomocně zamítnuta. Žalovaný se neztotožňuje s tvrzením žalobkyně, že pojistné, které bylo na těchto smlouvách vyplaceno, je přetrvávající podstatnou výhodou žalovaného v rámci splnění podmínek práva na odškodnění. Ze záznamů žalovaného vyplývá, že i ty nejkvalitnější pojistné kmene v obdobích nejlepších podmínek dosahují hodnoty „value of new business“ mezi 30 až 50 % ročního pojistného, což žalovaný podrobně rozvedl. Žalovaný dále zdůraznil, že při stanovení výše odškodnění nelze automaticky vycházet ze závěru, že by obchodním zástupcům měly náležet sumy následných provizí stanovené jako násobek roční následné provize a počtu let do konce pojistné doby příslušné smlouvy. Princip spravedlnosti, který se má při výše odškodnění aplikovat, totiž nemůže znamenat jen spravedlnost z pohledu obchodního zástupce (být institut odškodnění slouží na jeho ochranu), ale je třeba přihlížet i k oprávněným zájmům zastoupeného. V rámci této interpretace není

třeba zohlednit pouze mortalitu příslušných pojistných smluv (mezi účastníky nesporných 30%), ale i další kritéria. V této souvislosti žalovaný zmínil zejména aktivitu návštěv u klientů, předání příslušné smlouvy do správy jiného obchodního zástupce. V daném případě nedošlo ani u žalobkyně s ohledem na absenci konkurenční doložky o výpadek v příjmech, neboť aktuálně je vedena jako zástupce společnosti ČP Distirubuce a.s. Co se týká ukončení smluvního vztahu účastníků, v zásadě k němu došlo z důvodu na straně žalobkyně, když odmítla (v rámci přechodu všech obchodních zástupců žalovaného na nové vzory smluv) novou smlouvu uzavřít s obecným odůvodněním, že je pro ni nevýhodná, aniž by vedla se žalovaným jakoukoliv diskuzi o tvrzené nevýhodnosti. K výši odškodnění pak žalovaný odkázal na judikaturu týkající se náhrady ušlého zisku, který se dle názoru žalovaného blíží principu odškodnění obchodního zástupce při ukončení smlouvy. Nelze totiž přijmout závěr, že bylo-li ukončení obchodního zastoupení důvodem ke ztrátě provize, má obchodní zástupce do budoucna časově neomezený nárok na náhradu následných provizí.

Mezi účastníky nebylo v řízení sporným, že žalobkyně uzavřela se žalovaným dne 1.5.2001 smlouvu o zprostředkování, jejímž předmětem byla činnost žalobkyně směřující k uzavření pojistné smlouvy mezi žalovaným a třetí osobou. Tato smlouva byla nahrazena smlouvou o obchodním zastoupení ze dne 1.11.2001, a to na dobu neurčitou. Mezi smluvními stranami bylo sjednáno finanční vyrovnání s tím, že zprostředkovateli náleží za zprostředkování uzavření pojistné smlouvy ziskatelská a následná provize, a to dle interních pravidel žalovaného. Ziskatelská provize byla sjednána v jedné splátce, jakmile je pojistná smlouva uvedena do stavu „in force“ a je zaplacenou první pojistné s tím, že obchodní zástupce je povinen vyplacenou ziskatelskou provizi vrátit, pokud dojde v období dvou let od jeho počátku k zániku pojištění. Součástí smluvních ujednání nebyla konkurenční doložka.

Mezi účastníky nebylo rovněž sporu o tom, že na základě dohody došlo ke dni 31.1.2005 k ukončení smlouvy o obchodním zastoupení. Důvodem byla skutečnost, že žalobkyně nesouhlasila s návrhem žalovaného na uzavření nové smlouvy o obchodním zastoupení.

Z korespondence účastníků bylo zjištěno, že dopisem ze dne 24.1.2006 žalobkyně uplatnila u žalovaného právo na odškodnění z ukončení předm. smlouvy ve výši 221 560 Kč. Po následné výměně několika přípisů žalovaný učinil žalobkyni přípisem ze dne 21.7.2006 návrh na vyplacení odškodnění ve výši 22 227 Kč, s čímž žalobkyně nesouhlasila. Mezi účastníky pak nebylo sporu o tom, že v rámci vzájemného vypořádání měla žalobkyně za žalovaným pohledávku v částce 9 057,80 Kč a žalovaný za žalobkyni pohledávku v částce 5 391 Kč.

Z potvrzení žalovaného (žalobcem nesporného) bylo zjištěno, že žalobkyni byla vyplacena za dobu trvání smluvního vztahu ziskatelská provize v celkové částce 839 156 Kč a následná provize v celkové částce 111 136 Kč, celkem tedy na provizích 950 292 Kč.

Žalovaný dále k výzvě soudu předložil dne 21.5.2019 k důkazu podrobný přehled pojistných smluv, zprostředkovaných žalobkyní, které byly ke dni ukončení smluvního vztahu tj. k 31.1.2005 aktivní. Žalobkyně obsah této tabulky učinila v řízení nesporným. Z uvedeného přehledu soud zjistil, že k rozhodnému datu bylo stále v platnosti celkem 147 pojistných smluv, které pro žalovaného žalobkyně uzavřela, z toho ke dni podání žaloby (18.10.2006) bylo ukončeno pouze 19 smluv. Z přehledu dále vyplývá, že se jedná o dlouhodobé pojistné smlouvy sjednané převážně na dobu 10-30 let, přičemž z toho u 97 pojistných smluv

předpokládaný konec pojištění přesahoval dobu 10 let od ukončení smluvního vztahu se žalobkyní. Soud z tohoto přehledu dále zjistil, že roční následná provize (sjednaná se žalobkyní ve výši 3,5 % z ročního pojistného) by za 1 rok po ukončení předm. smlouvy o obchodním zastoupení činila celkem 49 176,12 Kč, za další rok (po odečtení ukončených 19ti pojistných smluv) pak částku 41 896,26 Kč.

Na základě shora uvedených zjištění a provedeného dokazování dospěl soud k závěru, že žaloba je do zbytku důvodná. Předně je třeba konstatovat, že žalobkyně uplatnila dle ust. § 669/5 obch. zák. (účinného do 31.12.2013) právo na odškodnění včas, tj. ve lhůtě jednoho roku od ukončení smlouvy.

Na základě výše uvedených zjištění a nesporných skutečností lze mít za prokazané, že žalobkyně v průběhu smluvního vztahu v délce 45 měsíců získala žalovanému nové zákazníky (inkasovala ziskatelské provize v částce 839 156 Kč) a žalovanému z těchto pojistných smluv, které byly aktivní i po ukončení smluvního vztahu účastníků, dlouhodobě plynou výhody (zisk) ve formě inkasování pojistného, jak vyplývá z výše uvedeného přehledu ze dne 21.5.2019, a to bez ohledu na částečné snížení hodnoty pojistných kmenů, namítané žalovaným. Tyto čerpané výhody (platby pojistného) žalovaný žalobkyni po ukončení smluvního vztahu finančně nekompenzoval resp. za to nemusel zaplatit. Z uvedeného lze tedy dle názoru soudu dovodit závěr, že byl naplněn první z předpokladů práva žalobkyně na odškodnění ve smyslu ust. § 669 odst.1 písm. a) obch.zák.

Soud dále zkoumal, zda ve smyslu ust. § 669 odst.1 písm. b) obch. zák. je požadovaný nárok na vyplacení odškodnění žalobkyni spravedlivý. Soud přihlédl k okolnostem ukončení smluvního vztahu účastníků. Byť smlouva o obchodním zastoupení byla ukončena dohodou smluvních stran, z vyjádření účastníků je však zjevné, že podnět k ukončení stávající smlouvy dal žalovaný na základě nových návrhů vzorových smluv pro obchodní zástupce. Nebylo povinností žalobkyně přistoupit na uzavření nové smlouvy, když považovala nové podmínky pro sebe (oproti stávající smlouvě) za nevýhodné. Za dané situace by žalovanému nezbývalo, pokud na nové smlouvě trval, stávající smlouvu se zákonnou 3 měsíční lhůtou vypovědět. Z tohoto pohledu se jeví dohoda o ukončení smlouvy jako výhodnějším řešením pro žalovaného. Jak vyplynulo z výše provedeného dokazování, po ukončení smlouvy žalobkyně ztrácela následné provize, jejichž průměr činil cca 40 000 Kč ročně. Vzhledem ke stavu aktivních pojistných smluv a jejich prognózy pro futuro vzal soud za základ ucházející následnou provizi za dobu dalších 10 let tj. v částce cca 400 000 Kč. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že žalobkyně v rozhodné době byla v aktivním věku (47 let) a nic nenasvědčovalo tomu, že by pro žalovaného nemohla činnosti obchodního zástupce vykonávat dalších 10 let. Soud dále provedl krácení o 30% v částce 120 000 Kč v důsledku mortality pojistného kmene (výše procentuálního snížení akceptována oběma účastníky) a výslednou částku dále snížil o 50 % z důvodu absence konkurenční doložky tj. na částku 140 000 Kč. V této souvislosti je třeba poznamenat, že snížení o 50 % pro nepoužití konkurenční doložky v řízení akceptoval i žalobce, který se do zamítavého výroku v částce v 32 053,20 Kč (zahrnující dalších 20 % snížení po vzájemných zápočtech) prvního rozsudku soudu prvního stupně neodvolal. Soud má za to, že na základě zvážení všech okolností za spravedlivé odškodnění žalobkyně ve smyslu ust. § 669/1 obch. zák. lze považovat částku cca 140 000 Kč. K argumentaci žalovaného soud konstatuje, že namítané aktivity žalobkyně řeší snížení o 50 % v důsledku absence konkurenční doložky. V řízení nebylo prokázáno ani žalovaným tvrzeno, že by žalobkyně na úkor žalovaného

po ukončení smluvního vztahu „přetáhla“ byt jediného klienta, s nímž uzavřela pro žalovaného pojistnou smlouvu. Odkaz žalovaného na judikaturu týkající se ušlého zisku není případný, neboť odškodnění obchodního zástupce bylo v rámci tehdejší kogentní právní úpravy řešeno speciálně obchodním zákoníkem. Pokud žalovaný namítal, že v rámci principu spravedlnosti je třeba přihlížet i k zájmům zastoupeného, soud odkazuje na ustanovení § 669/2 obch.zák., které stanoví maximální limit výše odškodnění. V intencích závazného právního názoru dovolacího soudu činí v daném případě maximální limit částku 253 411 Kč, vycházejí ze součtu všech provizí vyplacených žalobkyni po dobu trvání smluvního vztahu v celkové výši 950 292 Kč.

Jak bylo uvedeno výše, žalobkyni již byla pravomocně přisouzena částka 40 787 Kč. Pokud se tedy žalobkyně domáhá zaplacení další částky 82 251,80 Kč (po již vyřešených vzájemných zápočtech a částečném pravomocném zamítnutí žaloby) lze mít za to, že s ohledem na výše uvedené závěry je odškodnění v požadované výši 123 038,80 Kč ve smyslu ust. § 669/1 obch.zák. spravedlivým, přičemž tato částka nepřevyšuje stanovený limit dle ust. § 669/2 obch.zák. Soud proto ze všech shora uvedených důvodů žalobě do zbytku v částce 82 251,80 Kč včetně požadovaných zákonných úroků z prodlení vyhověl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 142/2 o.s.ř. Žalobkyně měla ve sporu úspěch cca 80 %, po odečtení neúspěchu byla žalobkyni přiznána náhrada ve výši 60 % nákladů řízení. Žalobkyni vznikly náklady za právní zastoupení dle vyhl.č. 177/1996 Sb.: 1/ v prvním stupni odměna za 3 úkony právní služby po 7 340 Kč, za 3 úkony po 5 580 Kč, za 5 úkonů po 4 420 Kč a 1 úkon ve výši poloviční odměny v částce 2 210 Kč; dále 12x rež. paušál po 300 Kč, za ztrátu času (cesty k jednáním Liberec – Praha a zpět) celkem 4 800 Kč a cestovné v celkové částce 13 337 Kč, celkem v prvním stupni 84 807 Kč; 2/ v odvolacím řízení odměna za 2 úkony po 5 580 Kč, 4 úkony po 4 420; 6x rež. paušál po 300 Kč; za ztrátu času celkem 1 800 Kč a cestovné celkem 4 890,50 Kč; dohromady za odvolací řízení 37 330,50 Kč; 3/ za dovolací řízení odměna za 1 úkon v částce 4 420 Kč, 1 rež. paušál 300 Kč, celkem 4 720 Kč. Náklady za právní zastoupení žalobkyně za řízení před soudy všech stupňů činí tedy celkem částku 126 857,50 Kč. Žalobkyni bylo přiznáno k náhradě 60% - tj. 76 115 Kč plus 21 % DPH v částce 15 984 Kč, celkem tedy za právní zastoupení 92 099 Kč; s připočtením 60% z uhrazených soudních poplatků v částce 7 074 Kč (uhrazeno 6 200 Kč + 5 590 Kč) byla žalobkyni na nákladech řízení přiznána celkem částka 99 173 Kč jak ve výroku II. uvedeno.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení prostřednictvím podepsaného soudu k Vrchnímu soudu v Praze.

V Praze dne 30. srpna 2019

JUDr. Helena Nebesařová v.r.
předsedkyně senátu